

тани) изъ мѣстнитѣ площади и богати дворове. Собствено, днесъ въ Сливенъ нѣма никакви шадрафани, и това название, като уцѣляло отчасти за площада на Аба-Пазаръ, ще остане само единъ споменъ отъ робственната архитектура на Сливенъ. (За образецъ на старитѣ фонтани изъ сливенскитѣ дворове може да служи тоя, до днесъ запазенъ въ двора на Колю Ефенди — Бахчевановъ). Трѣба да признаемъ, че турцитѣ по грандиозностъ на здания надминаха и византийцитѣ, а камо ли българитѣ, ако и послѣднитѣ да бѣха истинскитѣ майстори на тая своего рода турска архитектура.

Високитѣ каменни стѣни около Сливенъ — Шарамполъ, — като дѣло пакъ на робството, днесъ сж заличени отъ основа. Прѣзъ 1830 г., ентузиязирани сливенци, въ пѣтъ да се изселятъ, изгарятъ почти половината отъ къщата си и разрушаватъ сума паметници. „Прѣлестниятъ Ислемие“ на Х. Калфа, „райския Дамаскъ“ на генералъ Джокмъсъ и т. н., се оголва и се обръща на жалки останки. Почти всички пѣтешественици, които сж минали прѣзъ Сливенъ слѣдъ 1830 г., забѣлѣзватъ, че „Сливенъ много е пострадалъ отъ войната“ (Дибичовия походъ, 1892 г.). Множеството хидравлически машини (чаркове) за напoливaне широки и разкошни градини, за каране бари, тепавици и воденици, отъ които се е възхищавалъ кримскитъ ханъ Селимъ Герей прѣзъ врѣме на прѣбиванието си въ Сливенъ (августъ 1702 г.), днесъ липсватъ въ самия градъ и сж замѣнени съ все още примитивни воденици или дараци. Даже старобългарската система на тѣй нарѣченитѣ жрѣнки („мѣста жрѣнчана“, *μολων, pistrinum*) е вече забравена въ града. Като едничка и подновена слѣда отъ това интересно водостроителство бѣ воденицата край салханитѣ, наричана „караджейка“. Въ Сливенъ до епохалната 1830 г. сж цѣфтели двѣ важни производства: фабрикуване на оржие и розова есенция. Първото, като дѣло на XVII-я и XVIII-я вѣкове, благодарение мѣстнитѣ условия и турската подкрѣпа прѣзъ епохата на даалийски и кърджелийски върлувания, е било тѣй развито въ града, че Eneholm дори прѣзъ 1829 г. нарича Сливенъ — „фабрика за оржия“. Сливенскитѣ шишинета, сж се търсели въ цѣлата турска империя. Това оржно производ-